

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agriola (Ecia), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugos), Agricola (Sebeșul-săses), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Coar, Comună, Conordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decăsal Detunată, Eoina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgetana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițeru Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Mișeră, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoitul, Noiăna, Olteana, Oraviciană, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădăte), Poporul (Lugos), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea d, împrumut și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul săs.) Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercățiana, Sylvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Târnăveana, Tibleșana, Timișana, Uptiană, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Raportul secretarului „Solidarității“ către conferența a III-a a revizorilor-experti.

Onorată Conferență!

Domnilor Revizori!

Intruniți astăzi la a treia conferență a revizorilor însoțirii noastre, conferență al cărei scop este discutarea — pe baza experiențelor din anul încheiat — a chestiunilor de revizuire și — în consecuență — luarea de măsuri folosite în scopul administrării și activității corecte a băncilor însoțite, — Vă rog să-mi dați voie ca înainte de toate să fac o scurtă reasumare a lucrărilor percurse la ultima noastră conferență. Vă rog să-mi dați voie să fac aceasta din două motive. întâiu, pentru că în aceea conferență am pus în discuție aproape toate chestiunile de importanță pentru revizuire și al doilea pentru că — după modesta mea părere — lucrările noastre de azi trebuie să pornească dela cele din trecut, stabilind o continuitate de acțiune, care, mereu perfecționată, să ne ducă la izbânda străduințelor noastre, la desăvârșirea și asigurarea organismului tehnic și financiar al băncilor însoțite.

Cum Vă aduceți de sigur aminte, în ultima noastră conferență ne-am ocupat pe deoparte cu diferite chestiuni tehnice, administrative și de bilanț, pe de altă parte cu chestiuni ce privesc politica financiară de bancă. Cu privire la cele dintâi am satorit:

1. că fiind greu între împrejurările noastre a aplică un sistem de contabilitate uniform pentru toate băncile însoțite, deocamdată să stăruim și să veghiăm, că *sistemele de contabilitate* folosite să fie corect, exact și inacceptabil purtate;

2. să stăruim și să facem propunerile necesare în scopul unei *administrări* cât mai precaute și mai desinteresate la băncile noastre;

3. să nizuim ca din *bilanțurile institutelor asociate* să se elimineze interesele restante, pozițiile îngreunătoare din «Diversi debitori», penidențele de timp îndelungat și profitul curat să se stabilească numai după ce vor există rezervele latente, cari condiționează soliditatea și realitatea oricărei întreprinderi.

Iar cu privire la politica financiară de bancă, am enunțat:

1. că vom continua a stăruim pentru *reducerea creditelor de reescont* la limite normale;

2. că vom recomanda formarea și augmentarea de *rezerve de efecte* și vom stăruim pentru *mobilizarea pretensiunilor active* de durată lungă;

3. că vom atrage atențiunea celor interesați asupra pericolului ce-l implică în sine *angajarea băncilor noastre în afaceri improprii comerțului de bancă* și cari trec peste puterile lor și

4. că vom stăruim pentru *augmentarea sistematică a rezervelor proprii* și pentru *reducerea dividendelor*, acolo unde acestea nu sunt justificate.

Aceste au fost hotărârile conferenței noastre ultime, hotărâri pe cari direcțiunea «Solidarității» le-a acceptat ca bune și folositoare, recomandând și din partea ei revizorilor-experti se țină cât mai mult seamă de ele la revizuirile, ce vor face. Revizorii noștri s'au și acomodat și rapoartele, prezentate biroului «Solidarității», dovedesc că în lucrările lor s'au estins asupra tuturor acestor chestiuni, pe cari le-au aprofundat, se pare, mai mult ca oricând până acum, adunând informații și făcând experiențe foarte prețioase, ce ne vor fi, de sigur, de folos pentru îndrumările viitoare.

Să le luăm pe rând.

I. În *sistemele de contabilitate*, întrebuințate la băncile noastre, în general luat, se observă progres. Cu toate acestea mai sunt multe de îndreptat. Căci s'au găsit bănci — puține de altfel — la cari purtarea cărților de contabilitate și ca fond și ca formă lasă destul de dorit. Astfel, la un institut mai mic, contabilitatea a fost purtată cu atâta lipsă de cunoștințe, încât revizorul a trebuit să refacă întreg maiestru; iar la altul pozițiile de încheiere și deschidere de bilanț, precum și cele referitoare la distribuirea profitului au trebuit introduse prin revizor pe mai mulți ani trecuți. S'au găsit mai departe cărți de contabilitate — cu deosebire secundare — cam superficial purtate și adeseori cu corecturi de tot felul. Aceste și alte lacune constatate rezultă parte din lipsa de puteri pregătite, parte din cauză, că cărților de contabilitate nu li-se atribuie importanța, care de fapt o au.

S'a găsit apoi — și cazul acesta este mai des — că cărțile secundare: scontruri, inventare, etc., nu consunau cu cartea principală, ba în două — trei locuri s'a constatat totala lipsă a unor inventare, așa că pe revizorii-experti i-a costat muncă deosebită până s'au putut convinge de existența faptică a singuraticilor poziții de bilanț. Și deși inventarele sunt baza realității bilanțurilor, s'a constatat în destule cazuri că organele de conducere și control nu știu apreția adevărata însemnătate a acestor inventare și astfel trec ușor peste ele, mulțumindu-se cu ceea ce arată cifrele cărților de contabilitate.

Aceste și alte neajunsuri mai mici, pe cari nu le mai amintim, trebuie să ne îndemne nu numai să menținem hotărârea, ce am adus în acest respect în conferința trecută, ci să o și amplificăm cu dispozițiuni nouă, cari să delătore defectele constatate. În acest scop aș fi de părere, că pentru a facilita și a ajunge în toate părțile la o contabilitate exactă și inexceptionabilă, revizorii experți se stăruiescă ca pentru aceste

lucrări să se angajeze oameni cu pregătire co-răspunsătoare, iar întrucât la băncile mici aceasta n'ar fi cu puțință din cauza lipsei de mijloace, cel puțin lucrările de contabilitate să fie puse sub supraveghierea cât mai deasă a oamenilor de specialitate din apropiere. Mai departe revizorii experți se lămurească pe membrii direcțiilor și comitetelor de supraveghiere, că una dintre cele mai principale datorințe ale lor este să se convingă de existența faptică a valorilor, ce figurează în contabilitate și deci să se îngrijească — sub propria lor răspundere — ca evidența acelora să fie corectă, exactă și în plină consonanță cu rezultatele dela contabilitate.

II. La *chestiunea de administrare* a băncilor noastre — desigur în urma hotărârii din ultima noastră conferință — în anul acesta i s'a dat o deosebită atențiune. Constatările făcute pe acest teren sunt deosebit de multe și de caracteristice. Astfel s'a constatat — și acesta e un caz mai des — că administrarea cassei și a valorilor de cassă nu se face cu rigoarea, care ar trebui să se facă la o afacere de bancă. Prea multe se lasă la încrederea individuală. Uneori cassa și valorile ei sunt concrezute unei singure persoane, ori chiar dacă sunt și mai multe, relațiile dintre dănselle și responsabilitatea nu e stabilită destul de precis. Un alt defect — deși mai rar — este apoi lipsa totală a controlului intern. Acest control nu se poate exercita, parte pentru că adeseori lipsesc oamenii de specialitate, cari să-l execute, parte pentru că alte ori contabilitatea are astfel de lacune, încât executarea devine aproape imposibilă.

În legătură cu administrarea și plasarea averii băncilor s'a constatat: că censurarea împrumuturilor uneori e prea liberală, că prolongirile împrumuturilor personale aproape nici unde nu se censurează; că actele împrumuturilor ipototecare, pe baza cărora ar fi să se constate asigurarea lor, sunt mance, lipsesc extra-sele funduare, prețuirile etc., cari mai totdeauna zac în cancelaria avocaților, concrezuți cu intabularea lor. — Și în fine s'a constatat, că împrumuturile restante deasemenea nu se prea censurează. Ceice ar fi îndatorați să le supravegheze, nu se prea interesează de ele.

În sfârșit ca o pedecă a unei administrații corecte și desinteresate se scoate la iveală faptul, în deajuns cunoscut, că la unele bănci membrii din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și funcționarii stau în relații de afaceri cu propriile lor institute și că — în urma acestora — ei nu pot purcede independent și conduși numai de interesele întreprinderilor la admi-

nistrarea averii acestora. Ori toate acestea recer, în interesul unei administrări corecte și desinteresate, ca revizorii noștri experți se stăruie: ca cassa și valorile ei să se administreze după cele mai severe norme; că controlul intern să se exercite cât mai intensiv prin director sau direcțiune; că la acordarea și prolongirea creditelor, la administrarea actelor de împrumut și la examinarea restanțelor să se purceadă cu toată seriozitatea și în fine să se caute căi și mijloace pentru sistarea relațiilor de afaceri dintre institute și membrii direcțiunii lor, ai comitetului de supraveghiere și funcționari.

III. Cu privire la *bilanțuri* rapoartele revizorilor experți constată, că atât ce se atinge de soliditatea, cât și de realitatea lor se observă însemnate progrese. Interesele restante în cele mai multe părți s'au delăturat total, iar cele anticipate să socotesc — mai totdeauna — cu un procent mai urcat ca în realitate. Și tot ce rămâne de dorit, este, ca și pozițiile din «Diverși debitori» și pendențele de ani îndelungați să se reguleze cât mai mult. Pentru că sub acest raport s'au mai găsit și de data aceasta situații excepționabile.

La stabilirea profitului, băncile asociate — cu puține excepțiuni au ținut seamă de principiul, ca profitele să se determine numai după ce există acele rezerve latente, cari condiționează soliditatea unui bilanț. Am zis că au fost și excepții. Spre onoarea lor, fie zis, revizorii noștri pretutindenea, unde le-au aflat, au pus degetul pe rană și au cerut delăturarea răului. În multe părți cuvântul lor a fost ascultat. Să sperăm însă, că viitorul va aduce și în privința aceasta o îndreptare totală, mai cu samă în aceste vremuri grele, când aceasta o cer chiar interesele adevărate ale institutelor interesate. Și până atunci însă, revizorii noștri să stăruie mereu și să caute să convingă direcțiunile și comitetele noastre de supraveghiere, că nu au datorință mai importantă, decât aceea, ca să purceadă cu cea mai mare rigoare și conștiențiozitate la compunerea bilanțurilor și la stabilirea profitului curat; să le convingă că nu cifra profitului trebuie să ne fie considerațiunea de căpetenie la compunerea bilanțurilor, ci soliditatea și realitatea lor. — Aceasta cu atât mai mult cu cât, cum ni s'a raportat, organele administrative și de control ale institutelor noastre adeseori trec prea ușor — ceeace am văzut, de altfel și când am tractat chestia inventarelor — peste examinarea și compunerea conștientă a conturilor de încheiere.

* * *

Dar, Onorată conferență, dacă rapoartele revizorilor experți sunt instructive cu privire

la chestiunile tehnice, administrative și de bilanț aflate la băncile noastre, ele sunt și mai instructive în partea ce privește politica financiară de bancă a lor. — Sub acest raport interesul devine cu atât mai potențat, cu cât situația grea financiară generală a dat la iveală lucruri și experiențe până acum mai puțin cunoscute. Să vedem.

I. Lipsa de rațiune în *folosirea creditelor de reescont*, a fost la noi de mult semnalată. Anul greu prin care am trecut însă a avut darul să ne și convingă despre aceasta în modul cel mai brusc. Stăruințele revizorilor noștri pentru reducerea acestor credite au fost mult ajutate de criza financiară, prin care am trecut. Vrând-nevrând băncile noastre au trebuit să facă tot ce omeneste le-a fost cu putință să mai reducă din aceste credite, sau cel puțin să le înlocuiască cu altele de pe la bănci de ale noastre. Indirect băncilor noastre li s'a făcut un serviciu și li s'a indicat calea ce trebuie să o urmeze în viitor în această privință. Tocmai de aceea va fi de datorința revizorilor noștri ca și în viitor — chiar și dacă vremurile s'ar schimbă — să continuee cu stăruința lor pe lângă băncile revizuite de a se degaja de creditele străine ușor denunțabile.

II. Chestiunea a doua din complexul problemelor pentru îndreptarea activității noastre financiare pe căi raționale, *formarea de rezerve de efecte și mobilizarea pretensiunilor hipotecare* a mers — tocmai din cauza crizei — mai greu. E drept că cursul efectelor în anul trecut a fost extrem de redus și în urmare ocazia pentru cumpărarea favorabilă a lor mai bună ca ori și când; însă lipsa de mijloace disponibile a fost așa de generală, încât abia 2—3 bănci și-au putut urca stocul efectelor prin procurări nouă. Tot asemenea a mers greu cedarea de împrumuturi hipotecare. Cedările cari s'au făcut — să recunoaștem fără încunjur — au urmat — de cele mai multe ori constrânse de forța împrejurărilor. Condițiile de cedare din cauza scumpetei banilor — au fost mai grele ca oricând și astfel nu au putut urmă în măsura în care ar fi trebuit. Dar tocmai împrejurările acestea vor fi argumentul cel mai bun pentru revizorii noștri se stăruie pentru formarea de rezerve de efecte și pentru mobilitatea pretensiunilor de durată lungă. Se stăruie, căci în aceste două postulate rezidă — în mare parte — asigurarea viitorului băncilor noastre.

III. Mult ne-am ocupat în conferența trecută cu faptul în deajuns cunoscut, că multe din băncile noastre s'au lansat în *afaceri improprii chemării lor și cari le întrec puterile*.

Am arătat, că s'au angajat la cumpărări de realități pentru speculă și unele au intrat în întreprinderi, la cari le lipsește priceperea și puțința de a le conduce și controlă. Astfel de afaceri le-am numit păgubitoare pentru interesele băncilor noastre. Anul de criză ne-a dat dreptate și rapoartele revizorilor noștri constată, că prețutindenea unde au fost astfel de afaceri, aceste au pricinuit mari greutăți băncilor interesate, dintre cari unele numai prin forțări extraordinare s'au putut menține. Va fi însă și aceasta o bună învățătură pentru cei interesați și chemarea revizorilor noștri de a stăruii pentru debarasarea de astfel de afaceri, va fi mult ușurată. Să rămână băncile noastre la afacerile mici, sigure și cu venituri constante, chiar dacă nu sunt, sau nu se arată așa de ispititoare ca afacerile mari, dar riscate. In prima linie siguranța afacerilor trebuie să fie considerațiunea, care să ne determine în activitatea de bancă și numai în rândul al doilea câștigul.

IV. In sfârșit a patra și cea din urmă chestiune cu care ne-am ocupat în firul politicei financiare de bancă, a fost *chestiunea augmentării sistematice a rezervelor proprii și reducerea dividendelor*, acolo unde ele nu sunt justificate. Cu privire la aceste obiecte, constatăm că s'a menținut starea din trecut. Am avut bănci, cari s'au îngrijit și în anul acesta de dotarea serioasă a rezervelor, dar am avut și de acelea, cari s'au gândit mai mult la menținerea — în câteva cazuri destul de greu — a dividendelor. Ba am avut și în anul trecut un caz — pe care de altfel l-am desaprobat — că capitalul social a fost urcat din fondul de rezervă. Dividendele deasemenea s'au menținut, deși împrejurările ar fi justificat foarte bine — cel puțin pentru anumite institute — o moderată reducere a lor. — Nu s'a făcut, deși revizorii noștri în unele locuri au stăruit destul. Să sperăm însă că se va face în viitor, mai cu samă, că în scopul acesta se pun stăruințe și din alte părți.

* * *

Onorată Conferență! Pe lângă chestiunile tractate în cele precedente, în conferența noastră ultimă ne-am mai ocupat încă cu două chestiuni, și anume cu *ideea instituirii unui sau doi revisori permanenți* și cu cea a *fuzionării lor și centralisării afacerilor de bancă*. Recunoscând importanța cea mare a celei dintâi pentru efectuarea de revizui și mai temeinice și sistematice, ca până acum, am hotărît să rugăm direcțiunea «Solidarității» să se ocupe de această chestiune și să caute căi și mijloace pentru a o realiza. Direcțiunea însoțirii noastre s'a și ocupat și după ce a statorit și din partea ei necesitatea cel puțin a unui sau doi revizori, cari

să se dedice exclusiv activității de revizuire, a impus biroului, ca la timp potrivit — pe baza unui budget corăspunător cheltuielilor, ce le va reclama instituirea acestor revizori — să adreseze băncilor asociate întrebarea dacă ar fi aplicate a contribui — proporțional cu capitalurile și veniturile lor — la acoperirea acestor cheltuieli. Astfel, dacă răspunsurile în această privință vor fi favorabile, ceace nu ne îndoim, ideea va fi realizată. — Cu privire la a doua chestiune amintită mai sus, conferența a hotărît ca revizorii se stăruiască a se face fuziuni acolo, unde acestea se arată de necesare. Ori aceasta s'a și întâmplat. Din mai multe locuri am primit știrea, că multe din băncile noastre mai mici, ba și unele din centre mai mari, cari odinioară se prezentau ca bănci de concurență, s'au declarat gata la fuzionare. Și tot ce-i de regretat, este împrejurarea că situația financiară trecută a făcut cu neputință ducerea la îndeplinire a acțiunilor de fuzionare. Dar nu numai revizorii noștri au stăruit pentru fuzionări, ci și direcțiunea însoțirii. Ea a luat mai multe inițiative, cari sperăm, că se vor traduce în fapte. Și odată începutul făcut, centralizarea afacerilor noastre de bancă va urma mai iute decât poate se crede. Stăruința însă nu trebuie să slăbească.

University Library * * *

Cu acestea am fi exhaustat, onorată conferență, seria chestiunilor cu care ne-am propus să ne ocupăm, ca o urmare firească a lucrărilor noastre din trecut. Nu-mi veți lua în nume de rău, dacă folosesc ocaziunea pentru a mai pune în discuție două chestiuni nouă, pe cari le consider de folositoare pentru ajungerea scopurilor supreme ale stăruințelor noastre.

E un fapt constat, că interesele unui institut financiar numai atunci vor putea fi servite cu adevărat, cum am amintit aceasta și în cele precedente, când conducerea va fi pusă în mâna oamenilor cari nu au *legături de afaceri cu propriile lor institute* în afară de cele de acționari, de părtași etc. Acolo unde membrii organelor administrative, de control etc. sunt interesați prin diferite afaceri proprii, acolo adevărate interesele comune sunt supuse celor particulare. Exemple avem destule. Aproape de câteori a urmat vre-o criză de bancă, mai totdeauna s'a dat de urma speculațiilor personale ale conducătorilor și supraveghiătorilor. La noi, slavă Domnului, până acum atari lucruri nu am avut. A contestă însă, că în unele locuri membrii direcțiunii ori ai comitetului de supraveghiare, ori chiar funcționarii nu ar avea afaceri la propriile lor institute, nu o putem. Tocmai de aceea, suntem de părere, ca revizorii noștri să stăruie — acolo unde dau peste astfel

de lucruri — ca ele să se extermineze. Să aducă în privința aceasta exemplu pe acele bănci, cari s'au îngrijit chiar prin dispozițiuni statutare și regulamentare ca membrii direcțiunii, ai comitetelor de supraveghiere și funcționarii să nu poată avea la propriile institute nici un fel de credit și să nu poată stă în nici un fel de relație contractuală sau de afaceri, nici direct, nici indirect. Prin aceasta se vor delătura multe piedeci din calea bunelor orânduiri, cari trebuie să domnească la băncile noastre, mai mult și mai curând ca la ori și care alte instituțiuni similare din această țară.

Prin realizarea ideii din cele precedente, conducerea băncilor noastre ar deveni absolut independentă și desinteresată. Dar pentru ca conducerea să aducă și acel folos public care se așteaptă dela ea, se mai recere ca conducătorii băncilor să fie nu numai desinteresați personal, ci să fie pătrunși și de *altruism față de interesele clienților*. Acestia nu au să fie elemente de exploatat, ci de ajutat. Mai mult, nu numai de ajutat, ci și de îndrumat pe căi bune și folositoare. Așa fiind, va trebui ca revizorii noștri să se preocupe și de această chestiune. Va trebui să stăruie pentru propriul lor interes ca clientela băncilor noastre să fie nu numai tractată și ajutată cu împrumuturi cu dobânzi corespunzătoare și cinstite, ci și cu sfaturi și îndrumări folositoare. Și aceasta chiar și cu reducerea profitelor de până acum. Interesul băncilor noastre nu poate fi decât să se întemeieze pe o clientelă, care progresează cu ajutorul lor. Altcum băncile noastre vor rămâne ca nesocotitul din biblie, care și-a zidit casa pe nisip.

Cu acestea, ajunși la sfârșitul raportului nostru, Vă rugăm să-l primiți de bază la debateri și să decideți asupra următorului proiect de concluz:

1. deoarece la unele din băncile asociate se constată și acum lacune în purtarea contabilității, revizorii-experti se îndatorează să stăruiască ca lucrările de contabilitate să fie încredințate la bărbați pricepuți, specialiști, iar organele de conducere și control să se convingă însele de existență faptică a valorilor arătate în contabilitate;

2. în interesul unei administrații cât mai corecte și mai serioase a averilor băncilor asociate, revizorii-experti vor stăruie ca cassa și valorile de cassă să se manipuleze după cele mai severe norme, ca controlul intern să se exercite cât mai intensiv prin conducătorii de afaceri și că acordarea, prolongirea și administrarea împrumuturilor precum și censurarea restanțelor să se facă cu toată rigoarea;

3. în scopul solidității și realității bilanțurilor, revizorii noștri vor continua să stăruie pentru delăturarea pozițiilor îngreunătoare din «Diversi debitori» și din pretensiunile restante de timp îndelungat și să convingă pe membrii direcțiunilor și comitetelor de supraveghiere, că una din cele mai importante datorințe a lor este compunerea exactă și solidă a bilanțurilor, la care trebuie să se oprească cu toată seriozitatea.

Mai departe revizorii-experti

4. să continue cu stăruința lor întru degajarea băncilor asociate de creditele străine îngreunătoare;

5. să continue a stăruie pentru formarea de rezerve de efecte și pentru mobilitatea activelor;

6. să nu întrelase a cercetă și mai departe afacerile improprii comerțului de bancă și mari în raport cu puterile băncilor respective, stăruind pentru lichidarea lor;

7. să nu înceteze a stăruie cu insistență pentru augmentarea rezervelor proprii și pentru reducerea dividendelor, acolo unde aceste sunt nejustificate;

In fine

8. să luați act de hotărârea direcțiunii «Solidarității» cu privire la realizarea ideii revizorilor permanenți și să urmați a stăruie pentru fuzionări și centralizarea afacerilor de bancă;

9. să stăruieți pentru sistarea și abandonarea legăturilor de afaceri dintre institute și propriile lor organe conducătoare, de control și executive și

10. să propagați din toate puterile și fără încetare altruismul față de interesele clientelii băncilor asociate.

Sibiu, la 1 Iunie 1913.

Ioan I. Lăpedatu

secretarul «Solidarității».

Detragerea pierderilor la acții din venitul brut.

— O ordinațiune ministerială importantă. —

La intervenția „Asociației regnicolare a institutelor de bani” („Pénzintézetek Országos Egyesülése”) ministrul de finanțe Teleszky a emis cu data de 19 Maiu a. c. sub Nr. 25,436 o ordinațiune circulară către toate direcțiunile financiare din țară, prin care le înștiințează pe acestea, că îngăduie, în mod excepțional, ca la acele institute de bani, cari au avut acții dela „Magyarpénzintézetek központi hitelbankja” și au amortizat în bilanțul pe 1912 pierderile avute la acțiunile acestei bănci, pierderile acestea să se poată detrage din venitul brut cu ocazia fixării dării pe anul 1913.

Detragerea din venitul brut a acestor pierderi este îngăduită exclusiv numai în acel caz, dacă de fapt valoarea acțiilor din chestiune a fost amortizată atât în bilanțul de avere, cât și în contul de profit și pierdere pe 1912 al respectivului institut și suma pierderii a fost arătată în cifre.

Dispoziția aceasta a ministrului de finanțe are valoare exclusiv numai pentru fixarea dării bazată pe bilanțurile anului 1912.

Recomandăm ordinațiunea de mai sus în deosebita atențiune a băncilor noastre interesate în cauză.

Viitorul congres internațional de învățământ comercial.

Al zecelea congres internațional de învățământ comercial va avea loc în luna August viitor la Budapesta. El este patronat de ministrul instrucțiunii publice și de ministrul de comerț din Ungaria, de orașul Budapesta și de mai multe camere de comerț și stabilimente financiare și industriale.

La întocmirea programului au luat parte: comitetul permanent al congreselor internaționale de învățământ tehnic (Bordeaux-Paris) și comitetul dirigent al societății internaționale pentru dezvoltarea învățământului comercial (Triest).

Ca de obicei, cuvântările se vor ține în franceză și nemțește; cele ținute în alte limbi (engleză, italiană și maghiară) vor fi rezumate imediat de interpreți în franceză și nemțește.

Discursurile de deschidere vor fi ținute de către președinții respectivi, printre cari figurează și dl P. Delombre, fost ministru al comerțului (Paris), președintele uniunii școalelor superioare de comerț din Franța.

Programul provizoriu cuprinde chestii de cea mai mare însemnătate pentru învățământul comercial și cari vor fi tractate de către specialiștii din diferite părți ale Europei.

În ziua I-a figurează: 1. În ce măsură au fost satisfăcute desideratele congreselor anterioare în principalele țări?, raportor P. Anglès, directorul școlii comerciale din Paris, secretarul comitetului permanent al congreselor internaționale de învățământ comercial.

2. Evoluția învățământului comercial, raportor R. Stegeman, consilier intim, președinte de onoare al societății internaționale pentru dezvoltarea învățământului comercial.

3. Profesorul ideal de materii comerciale, raportor I. Kreibitz, consilier de stat, inspector general al învățământului comercial în Austria.

În ziua II-a: 1. Formarea profesorilor de învățământ comercial, raportor directorul școlii normale superioare de comerț din Budapesta.

2. Învățământul Geografiei Economice, raportor A. Junod, inspectorul învățământului comercial din Elveția.

3. Învățământul Economiei Politice în Academiiile superioare de comerț, raportor W. Weyerman, profesor la universitatea din Berna.

În ziua III-a: 1. Starea actuală a învățământului comercial pentru femei, raportori: G. Blondel, profesor la școala de înalte studii comerciale din Paris

și d-ra E. Menzel, din Posen: despre *școalele comerciale de ucenice*.

Tot atunci se va ține adunarea anuală a Societății internaționale pentru dezvoltarea învățământului comercial și ședința comitetului permanent al congreselor internaționale.

În ziua IV-a: 1. Învățământul comercial și economia politică jurnalistică, raportor M. Albertis, scriitor și publicist, Triest.

2. Mijloacele de învățământ pentru școalele comerciale, raportor directorul liceului comercial din Cristiania.

În ziua V-a: 1. Învățământul comercial și școlile primare, raportor G. Revila, Madrid.

Cu ocazia congresului vor avea loc recepții, excursii și vizite industriale și comerciale pe la diferite localități de producție, fabrici și instituții comerciale.

Înainte de reuniunea congresului, se va organiza la Budapesta un curs internațional de expansiune comercială, de 3 săptămâni, în care se vor trata chestii economice-sociale, referitoare la Ungaria, precum: geografia generală și economică a Ungariei, evoluția economică, limba, literatura poporului maghiar, economia rurală, agricultura, creșterea vitelor, exploatarea minelor, economia forestieră, industria, meșteșugurile, morile, industria și comerțul lemnului din Ungaria; apoi: orașul Budapesta, chestiunea lucrătorilor în Ungaria, camerele de comerț, instituțiile sociale, regimul transporturilor în Ungaria, poștele, telegrafele și telefoanele, navigația, târgul din Budapesta, comerțul de cereale, întreprinderile și bursa de mărfuri, importatiunea și exportatiunea Ungariei, muzeul comercial unguresc, industria populară și artistică, finanțele, creditul, bursa de valori din Budapesta, asigurările, viața economică și intelectuală, învățământul comercial din Ungaria, Bosnia și Herțegovina.

Conferențele se vor face de asemenea în franceză și nemțește. Conferențarii se vor servi de tablouri grafice, de proiectii luminoase și de reproducții cinematografice, spre a prezenta diferitele materii, iar la sfârșitul conferențelor vor da lămuririle necesare auditorilor. Extrase din aceste cursuri se vor publica.

Excursiunile vor fi precedate de mici conferențe și de proiectii luminoase. Pentru excursiunile mari se vor distribui participanților broșuri ilustrate. Pentru vizitarea curiozităților din Budapesta, auditorii străini vor fi împărțiți în grupe de 12—15 persoane, fiecare grup având la dispoziția sa câte un conducător, care va vorbi limba celor ce formează acel grup.

După închiderea congresului se va organiza de către academia orientală de comerț din Budapesta o mare excursiune în Bosnia-Herțegovina.

Pentru timpul congresului și al cursurilor internaționale de expansiune comercială, muzeul comercial unguresc organizează o expoziție retrospectivă a comerțului unguresc. Asociația profesorilor de învățământ comercial va publica în franceză și în nemțește un număr special din revista ei și va expune publicații asupra comerțului și învățământului comercial din Ungaria cum și lucrări de ale elevilor de această specialitate.

Se vor lua măsuri pentru ușurarea șederei străinilor în Budapesta.

La congresul acesta vor lua parte, precum suntem informați, și directorul și câți-va profesori dela școala noastră comercială din Brașov.

SOC. FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Julia“ institut de credit și de economii societate pe acții în Alba-Iulia, în adunarea sa generală ordinară din anul curent, a hotărât urcarea capitalului social dela K 100,000 la K 200,000, prin o nouă (a III-a) emisiune de 1000 de acții à K 100—.

La acțiunile noiei emisiuni au drept de preferință acționarii vechi și dreptul acesta trebuie exercitat în timpul dela 1 Iunie a. c. până la 1 Septembrie a. c.

REVISTA FINANCIARA.

Situatiunea.

Sibiu, 12 Iunie 1913.

Situația pieței internaționale de bani, în fața noielor complicații politice din Balcani, continuă a fi incordată. Speranța nutrită de săptămâni că după încheierea păcii între Turcia și statele aliate din Balcani, etalonul oficial al Băncii Angliei se va reduce, are tot mai puține prospecte de a se împlini. Din contră cerurile financiare din London contează deja cu faptul, că în anul acesta etalonul oficial se va menține neschimbat la $4\frac{1}{2}\%$, după ce situația Băncii Angliei încă nu arată vre-o îmbunătățire, ci din contră s'a înrăutățit. Discontul privat s'a urcat dela $3\frac{1}{4}\%$ la $4\frac{1}{2}\%$. În Berlin asemenea se menține scumpetea de bani și discontul privat a cotat în ultimul timp pentru scadențe scurte $5\frac{3}{8}\%$, iar pentru termene lungi $5\frac{1}{8}\%$. Nefavorabilă este și situația pieței de bani din Paris, unde discontul privat s'a stabilit la $3\frac{13}{16}\%$.

În piața internă de bani asemenea s'a înăspriț situația, parte sub influința știrilor de războiu din Balcani, parte în vederea lui medio. Afacerile stagnează pe toată linia și discontul privat arată constant tendință spre urcare. Cambii vieneze, de prima bonitate s'au discontat cu $5\frac{3}{4}\%$, iar cambiiile budapestane după bonitate și scadență între $6\frac{1}{16}\%$ — $7\frac{1}{4}\%$ și mai bine.

Jurisdicțiune.

Sfera de competență a directorului executiv. Funcționarul unei bănci falimentate a cerut să i-se calculeze plata pe un termen de abdicere de 6 luni și această pretensiune a sa să fie seriată față de masa de concurs între pretensiunile de classa I.

Curatorul masei de concurs denegându-i cererea funcționarul a produs dovezi că de fapt directorul executiv al societății falimentate i-a promis un termen de abdicere de 6 luni. Cu toate acestea instanța primă, tribunalul comercial și cambial, a fixat numai 3 luni ca termen de abdicere și a enunțat că promisiunea făcută de directorul executiv s'ar fi ridicat la valoarea de drept față de societatea pe acții numai dacă ar fi fost aprobată de direcțiune.

Curia reg. prin sentința sa Nr. 686/913 v. a aprobat sentința instanței prime. Prin urmare directorul executiv este în drept a încuviința un termen de abdicere mai lung decât cel legal, numai dacă direcțiunea l-a autorizat la aceasta.

CRONICĂ.

Mântuirea școalelor și băncile. Sub titlul acesta „Luceafărul“ din Sibiu publică în numărul său ultim la loc de frunte din peana dlui A. Esca un articol, în care autorul arată că este nejust a cere totdeauna și toate, între altele și mântuirea școalelor, dela bănci. Acestea au și ele greutate de învins pentru a se putea menține și a-și putea împlini chemarea de a servi trebuințele de credit. Le lipsesc mijloacele bănești și independența de capitalul străin. Pentru câștigarea acestor mijloace și a acestei independențe autorul face propunerea ca România să plaseze în scrisuri fonciare de ale băncilor noastre o sumă de 60 milioane, ce ar contractă ca împrumut în străinătate cu o dobândă redusă. Din diferența de dobândă de 1% , ce s'ar realiza în modul acesta, ar rezulta o sumă de K 600,000 suma reclamată de mântuirea școalelor!

Banca cea mai mică din Germania, este o bancă din Kellinghausen (Spar- und Leihkasse A. G.) întemeiată la anul 1899. Capitalul de acții al acestei bănci este în total de 1000 Marce, în 5 acții pe nume, asupra cărui capital s'a efectuat abia un vărsământ de 25% ; capitalul efectiv prin urmare este abia de 250 Marce. Și totuși administrația acestei bănci pitice reclamează un aparat de 3 membri în comitetul de supraveghiere, 2 membri ordinari în direcțiune și un procurist. Banca aceasta cu capital de 250 Marce însă are Depozite spre fructificare în sumă de 375 milioane Marce, a adunat rezerve de 524,000 Marce și are plasată în Imprumuturi ipotecare 25 mil. Marce, iar în Efecte 1.199,000 Marce, pe când celelalte active, numărul etc. sunt foarte minimale.

Inștiințare.

Din monumentală operă «*Dacia preistorică*» (un volum în 8° mare, cu 1152 pagini și numeroase ilustrațiuni) de regretatul *Nicolae Densușianu*, cu o prefață de 114 pagini, scrisă de d-l *Dr. C. I. Istrati*, se află spre vânzare un număr de exemplare în depozitul „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“. *Prețul unui exemplar* trimis franco, este de 30 (treizeci) coroane. Ceice doresc să-și procure această lucrare monumentală, al cărei venit, după acoperirea cheltuielilor de tipar, va cădea în beneficiul „Asociațiunii“, să binevoiască a se adresa Oficiului de casă al „Asociațiunii“ (Sibiu, Str. Șaguna, Nr. 6).

Sibiu, 7 Iunie n. 1913.

Biroul „Asociațiunii“.

S U M A R.

Raportul secretarului „Solidarității“ către conferența a III-a a revizorilor experți. — Detragerea pierderilor la acții din venitul brut. — Viitorul congres internațional de învățământ comercial. — *Societăți comerciale și financiare:* «Julia» institut de credit și economii societate pe acții în Alba-Iulia. — *Revista financiară:* Situațiunea. — *Jurisdicțiune:* Sfera de competență a directorului executiv. — *Cronică:* Mântuirea școalelor și băncile, Banca cea mai mică din Germania.

